

**NEW YORK DE
GEDROOMDE STAD**

Erik Mouthaan

**NEW YORK DE
GEDROOMDE STAD**

Nieuw Amsterdam

© 2022 Erik Mouthaan

© 2022 Nieuw Amsterdam

Alle rechten voorbehouden

Ontwerp omslag Philip Stroomberg

Ontwerp binnenwerk Yulia Knol

Omslagfoto Richard Koek

NUR 508

ISBN 978 90 468 2764 2

www.nieuwamsterdam.nl

Inhoud

Droomstad	7
Een benijdenswaardige brownstone	12
Duur, duurder, duurst	17
Gescheiden werelden	32
Werkers met en zonder attitude	44
Uiteindelijk allemaal New Yorkers	54
Een opblaasrat voor de deur	67
Overvol en geen tijd te verliezen	73
Magisch New York	80
Een koffietentje en weg is je buurt	90
Kunst voor de opslag	101
Een vieze, versleten stad	107
Schoongeveegd	116
Ten prooi aan de pandemie	122
Sporten om te eten	138
Stiekem genieten	148
In bed met New York	153
Grenzen aan de tolerantie	163
De stad als zoo	168

Zoete wraak van de Nederlanders	178
Een zenhouding is niet genoeg	190
Van hittegolf naar Snowmageddon	201
Een gelovige smeltkroes	211
Nog elke dag 9/11	216
I ♥ New York	227
Dankwoord	237

Droomstad

Liggend op het hoogpolige witte tapijt, waarop de teckels net iets te vaak een ongelukje hebben gehad, staar ik gefascineerd naar de bolle beeldbuis en probeer te begrijpen waar de man en vrouw op televisie over zingen. Op een woensdagmiddag in 1986 zie ik in een videoclip een bebaarde man in de linkerhelft van het beeld langs een oceaan lopen. Hij zingt een duet met een zwarte vrouw in een witte bontjas die in de rechterhelft van het scherm op een heel andere plek is. Het lied gaat erover dat ze alleen zijn en dat ze elkaar missen. Als twaalfjarige jongen in Limburg vraag ik me af waarom die man in zijn eentje op het strand blijft lopen, want Patti LaBelle is duidelijk op een plek waar iedereen wil zijn.

Ze beent met treurige ogen heen en weer in een appartement met ramen van vloer tot plafond, met uitzicht op die ene wolkenkrabber die je altijd in films ziet, het Empire State Building. Later loopt ze op de brug die mij bekender voorkomt dan de bruggen in mijn eigen land.

Een helikopter draait eindeloos om Patti heen, die haar liefdesverdriet inmiddels uitschreeuwt. Naarmate de camera verder uitzoomt, komt er meer in beeld van de imposante gebouwen en het indrukwekkende silhouet van de stad. De clip eindigt met de twee torens die, zoals elk kind in Nederland

weet, de hoogste gebouwen ter wereld zijn. Zij staat daar, armen ten hemel geheven, klaar om de zegen te ontvangen van haar stad, het mythische New York.

In mijn kinderkamer in Limburg wist ik al dat ik weg wilde uit Nederland. Met een lamp die ook een wereldbol was, kon ik fantaseren over verre landen. Ik gaf de globe vaak een zwiep en stopte dan zomaar ergens het draaien. Wie het maar wilde horen vertelde ik dan over de plek waar mijn vinger was geland: hoe de mensen daar heten, wat voor taal ze er spreken, wat voor weer het daar is. Vaak landde mijn vinger op het uitgestrekte Amerika.

Ik kende de naam New York als opschrift op T-shirts en truien. Mijn broer had een c&a-sweater met gestileerde graffiti erop, en natuurlijk die afkorting NYC in gele letters. Het bekende I ♥ NY-logo – in 1976 door ontwerper Milton Glaser op een servetje gekrabbeld na een zakenlunch – werd miljoenen keren op T-shirts gedrukt die ik ook in Nederland zag. Niemand liep in de jaren tachtig in kleding met de naam Londen of Berlijn erop, wel met New York. De hele wereld wilde zich spiegelen aan Amerika.

Onze koffers moeten onder het stapelbed. Er is geen andere plek in deze tweepersoonskamer, die te klein is voor ons tweeën. Als de een wil staan, moet de ander op bed blijven liggen en hopen geen elleboog in zijn gezicht te krijgen. 'It's fun to stay at the YMCA', in zo'n naamloze straat in een stad vol getoeter en sirenes.

Wel is er nog ruimte voor een tafeltje met een enorme televisie, die meer van New York laat zien dan het raam met uitzicht op een muur waarlangs rommelige bedrading loopt. Tv-zender New York 1 toont alleen maar negatieve berichten over de

stad: een verkrachting in Central Park, een serie overvallen in Queens, moordcijfers die een nieuw record hebben bereikt. Je zou bijna je hotelkamer niet uit gaan.

De badkamer delen we met de andere hotelgasten. Hij bevindt zich aan het einde van een lange gang en is groot, betegeld, net schoongemaakt en ruikt naar Amerika: vanilleachtige zoetheid in plaats van Europese dennen- of lavendelgeur. Boven de wasbakken is een raam, zo hoog dat je pas naar buiten kunt kijken als je op de wastafel klimt. Vreemd, ik kijk omhoog maar zie geen lucht, alleen een patroon van rechthoeken en vierkanten. Als ik wat beter kijk, zie ik dat sommige vakjes verlicht zijn en andere donker. Het zijn ramen. Wie zet er nou recht tegenover een gigantisch gebouw nog een gigantisch gebouw neer? Hoeveel mensen wonen er wel niet in die toren? Achter elk raam wordt een leven geleefd. De massaliteit van de stad dringt nu pas tot me door.

New York is precies zoals ik me de stad had voorgesteld; zoals die door tv en film op mijn netvlies is gebrand. Niet alleen veel wolkenkrabbers komen me bekend voor, ook allerlei straat hoeken. De stad klinkt zelfs als in Amerikaanse films. Studie-vriend Joost met wie ik op pad ben, wil de *little cornershop* zien die we zagen in een film in een Utrechtse bioscoop. Ook al zijn er honderden van dat soort winkeltjes, het moet die ene in Brooklyn zijn. We stoten elkaar aan als twee taxichauffeurs elkaar met veel 'fuck you' uitschelden. Precies zoals in de film, dus dat zal dan wel echt New Yorks zijn. De politiemannen zien er hier uit zoals een agent eruit hoort te zien, in dat donkerblauwe uniform met glimmend insigne. De brandweerwagens hebben een vierkante voorkant, en ook de brandweermannen zien er hoekig uit, met hun spieren, snorren en dikke accenten, die haast zo luid zijn als de sirenes.

Ons verblijf in de stad is een aaneenschakeling van opwarmen in Dunkin' Donuts en goedkope spijkerbroeken kopen in Canal Street, waar een verkoopster ons vraagt of we alseblieft willen ophouden Haddaway's 'What Is Love' mee te zingen. Het is maart, maar er zijn geen krokussen of terrassen te bekennen, alleen de verbeterde gezichten van Ierse mannen die doedelzak spelen tijdens de koudste St. Patrick's Day-parade in decennia. Demonstranten aan de kant zijn boos dat gay-groepen niet mee mogen lopen.

We ontbijten in een eetcafé vlak bij ons hotel, echt zo'n *diner* die je in politieseries ziet: een lange, open keuken met achter de counter mannen met haarnetten en smoezelige witte schorten die op een bakplaat spek bakken en hamburgers aanduwen met een soort strijkijzer. De klanten zitten aan de lange toog op draaikrukken die op de vloer zijn vastgeschroefd, of zoals wij aan een tafeltje. We blijken te logeren in de diamantbuurt, waar de meeste winkels gerund worden door Joodse Amerikanen. De manager van de diner draagt een basketbalpet met een grote Davidster in precies de kleur blauw van de Israëliëse vlag.

In Engels met een zwaar Spaans accent blijft de ober maar vragen afvuren. 'Oké, eieren, maar hoe wil je die dan?' Als je niet binnen een seconde antwoordt, begint hij de opties op te dreunen: 'Gebakken, roerei, spiegelei, omelet. Wil je gebakken aardappelen of friet? Of toch liever sla? Nee, én friet én sla kan niet, nou ja, kan wel maar kost je een dollar extra. En wat voor dressing op je sla? Wil je eigenlijk wit brood? Of tarwe? Zuurdesem? En wil je boter? Op de toast gesmeerd of eraan? Jam? Nee, die kun je niet al op je brood krijgen, die zit er altijd apart bij.' Terwijl hij van de tafel wegloupt, moeten we even op adem komen. Alsof je een verhoor ondergaat van een Israëliësch-Mexicaanse rechercheur.

De vrouw aan het tafeltje naast ons heeft het zitten bestuderen. ‘Kan wel zien dat jullie nieuw zijn. Je moet sneller zijn hoor, niemand hier heeft tijd voor getreuzel.’ Dat hadden we al begrepen van de man die ons eerder op straat vroeg waar we heen wilden. Hij had ons zien hannesen met een kaart. ‘Nou, meneer, eigenlijk nergens heen, we kijken gewoon even waar we zijn en we lopen maar wat rond.’ Verbaasde blik. ‘This is New York. You gotta know where you’re going, that’s the point.’

De vrouw naast ons vertelt dat ze oorspronkelijk uit Litouwen komt en naar de Verenigde Staten was geëmigreerd toen de Sovjet-Unie in de jaren tachtig Joodse inwoners liet vertrekken. ‘Hier is geen Jodenhaat, dat is waar. Maar niemand in New York geeft ook maar iets om je. Ze leven langs elkaar heen. Dat is misschien nog wel erger.’ Borden worden voor ons neergesmeten. O, dus dat zijn *hash browns*. De vrouw veegt met een servetje de kruimels van de tonijnsandwich uit haar mondhoek, ze wil nog één ding kwijt voor ze ons in rust laat eten. ‘Beloof me één ding, ga nooit in deze stad wonen. Het is een verschrikkelijke plek, en iedereen heeft een enorme *attitude*.’

New York is immens en ongrijpbaar. Alleen op sommige plekken denk ik even: hier zou ik een begin kunnen maken om de stad van mij te maken, in deze mooie, haast Europese straat, met bomen en gebouwen die maar vier verdiepingen hoog zijn. Ik zou dan op het terrasje voor die tweedehandsboekenzaak gaan zitten. Ja, in deze buurt zou ik kunnen wonen.

Elf jaar later staat de verhuisauto twee straten verderop geparkeerd. Het is 2006, ik begin als correspondent in de Verenigde Staten. Ik ga erachter komen hoe je een New Yorker wordt.

Een benijdenswaardige brownstone

Zesendertighonderd dollar per maand betaal ik voor mijn flat, zo'n drieduizend euro, maar als ik naar buiten kijk zie ik een zwerver die zit te poepen achter een afzetting waar wegwerkers hun materiaal opslaan. Welkom in New York.

Ik woon in een prachtig bakstenen pand aan de rand van de West Village; een *brownstone*, naar de kleur van de stenen. Vier verdiepingen telt het gebouw, met een echte *stoop* ervoor, een stenen trappetje dat leidt naar de voordeur op de bel-etage – inderdaad, 'stoop' komt van het Nederlandse 'stoep'.

De staat van verval van het pand zou voor Nederlanders onacceptabel zijn. De houten trap die naar mijn verdieping leidt is op angstaanjagende wijze scheefgezakt. De wc is honderd jaar oud en roestig, en de badkuip heeft kringen die eruitzien alsof iemand met bakken zoutzuur een lijk heeft opgelost en door het afvoerputje heeft gespoeld.

Terwijl ik vloekend op mijn knieën elke vierkante centimeter van de vloer schrob die de vorige bewoner ranzig heeft achtergelaten, weet ik nog niet dat mijn eerste woning het hoogtepunt zal zijn in mijn carrière als huurder in New York. Het appartement strekt zich namelijk uit van de voor- tot de achtergevel; ik heb de hele tweede verdieping, met twee slaapkamers en twee badkamers. Geen vloer of deursponning

is recht, maar ik heb zomaar een *floor through* te pakken, wat in deze stad een ongehoorde luxe is en veel jaloerse blikken oplevert.

Op de eerste dag in mijn eerste New Yorkse woning teken ik het contract, een kopie van een kopie van een oud, getypt document waarop mijn gegevens door de makelaar met een pen zijn ingevuld. Om de maand borg en de eerste en laatste maand huur vooruit te betalen moet ik drie cheques overhandigen. Dat heeft nog heel wat voeten in de aarde. De laatste keer dat ik een cheque heb gezien was in de jaren tachtig. Het bedrag vul je in cijfers in, maar je schrijft het ook uit: zesendertighonderd dollar en nul cent.

Het is het begin van een maandelijks drama. Als mijn cheque niet voor de eerste van de maand op haar mat ligt, dreigt mijn huisbaas met een boete, ook al ben ik in Haïti verslag aan het doen van een aardbeving die tweehonderdduizend doden eist. Regelmatig worden de cheques niet bezorgd, hoewel ik ze wel heb opgestuurd. Het leidt tot woedende telefoontjes over haar ernstig zieke vriendin en dat ze nu geen tijd heeft voor mijn gedoe met betalingen. Misschien kan ik een vaste maandelijkse overboeking inplannen via online bankieren, opper ik timide, maar daar heeft Judith geen oren naar; ze vertrouwt de bank niet.

Mijn huisbaas is een kunstenaar die te druk is met een middelmatige carrière in abstract expressionisme, om zich te bekommeren om kwesties als een werkende gootsteen voor de huurder van het appartement op de tweede etage. Maar ze belt wel meteen als ik mijn fiets verkeerd aan het hek heb vastgemaakt. Ze houdt het allemaal scherp in de gaten vanuit haar penthouse in het gebouw van negentien verdiepingen aan de overkant van de straat.

De eerste weken is mijn appartement kaal, op een matras en een klapstoel na. Mijn meubels staan al die tijd vast in de haven van New York. Ze zijn in Utrecht in een container geladen, die vervolgens in een grotere container is geplaatst om op het dek van een schip de stormachtige Atlantische Oceaan over te steken. Na veel vertraging en extra formulieren komt de verhuishuiswagen voorrijden. Hoewel ik de helft van mijn meubels had weggedaan, is het allemaal nog te veel en te groot voor mijn nieuwe huis.

De verhuizers kijken verschrikt op. Het contract bepaalt dat ze alle kasten in elkaar moeten zetten, maar ze hebben geen idee waar te beginnen met een bouw pakket uit de negentiende eeuw: de Louis Philippe-kast die in 1860 in Frankrijk werd gemaakt en nog in een Brusselse huiskamer heeft gestaan. Waarop ik zeg dat ik het zelf wel zal doen. Sommige planken blijken kromgetrokken door de zon, die wekenlang op de metalen container heeft staan branden. De kast en ik: twee Europese relictten op een nieuw continent.

Later hoor ik waarom de verhuizers me bij hun vertrek boos aankeken. Ik had ze een fooi moeten geven, en een flinke ook, zestig of tachtig dollar per persoon. Ik had ze alleen maar vriendelijk bedankt.

Het meest opmerkelijke aan mijn flat is dat er behalve een centrale verwarming een open haard in zit. Dus zeul ik in de winter in plastic gewikkeld openhaardhout de trappen op, om er vervolgens achter te komen dat de huisbaas de schoorsteen niet laat vegen. Klonten roet vallen omlaag zodra ik het aanmaakblok aansteek, de rook komt de woonkamer in.

Maar ik heb voet aan New Yorkse grond gekregen met een appartement in de Village. Als je je ogen een beetje dichtknijpt, en zo het vuil en de verzakkingen negeert, lijkt het allemaal heel romantisch en maakt het indruk. De straat doet

me denken aan een Europese stad: kleinschalig en gezellig. Ik maak mijn dagelijkse loopje naar de sportschool, de buurtwinkel en de goedkope Mexicaan die een burrito met tofu en spinazie voor me maakt. Er knikt zelfs iemand naar me die ik regelmatig op straat tegenkom. Wel moet ik al na een maand mijn uitgavenpatroon aanpassen, zelfs met de woonkostenvergoeding van mijn werkgever. Voor een tas boodschappen die bij Albert Heijn dertig euro kost, betaal je hier tachtig dollar.

Soms voel ik me eenzaam. Ik moet uit het niets een nieuwe vriendenkring opbouwen. Maar al snel realiseer ik me dat het ook bevrijdend is dat niemand me kent. Niemand heeft zich al een mening over me gevormd. In Nederland zat ik vast in het beeld dat ik van mezelf had geschapen: de keurige jongen, vooral bezig met werk, huis en relatie. Van televisieprogramma's had ik geleerd dat mensen die naar New York verhuizen vaak het verleden achter zich laten en zichzelf opnieuw uitvinden. De zoon van een arme straatveger wordt een rijke financier, de verlegen boerenzoon dompelt zich onder in de vrije liefde, een meisje uit Michigan reist naar New York om wereldster Madonna te worden.

Ik besef dat ik door mijn verhuizing ook die optie heb. Natuurlijk, in Nederland blijf ik Erik Mouthaan de correspondent, maar hier... Ik kan me voordoen als een ander, en misschien daardoor wel anders worden dan ik ben. Aan mensen in de kroeg stel ik me voor als Rick Morton, ik lieg tegen willekeurige New Yorkers dat ik voor een Nederlandse bank of op het consulaat werk. Voor mannen die ik mee naar huis neem, verzin ik een heel nieuw leven: ik kom uit Luxemburg, ben een schrijver. Het kan allemaal, de meeste mensen die ik in een kroeg of op een feestje spreek, kom ik toch nooit meer tegen.

Bij het creëren van een nieuwe identiteit hoort ook het juiste Engels. Het keurige BBC-accent dat ik op school leerde, ruil ik in voor knauwend Amerikaans. Water is nu ‘wodder’ en elke kans is een ‘tsjens’ in plaats van een ‘tsjans’, elke dans een ‘dens’. Soms vragen mensen of ik uit Canada kom omdat ik een gekke ‘o’ heb en er regelmatig een ‘ja’ doorheen glipt, maar over het algemeen kan ik doorgaan voor een echte New Yorker, niemand hoeft te weten dat ik een vreemdeling ben.

Na een paar jaar besluit mijn huisbaas Judith dat ze meer spaargeld wil hebben voor haar oude dag. Ze zet het pand waarin ik en drie anderen wonen in de verkoop. Dat ik er al vijf jaar met plezier woon en netjes de huur betaal, doet er niet toe, ik krijg twee maanden om te vertrekken. Huurbescherming heb je niet op de vrije woningmarkt van New York, je contract kan altijd worden opgezegd. Ze verkoopt het pand voor 5,7 miljoen dollar. Volgens haar makelaar gaat het naar een Wall Street-bankier die van drie appartementen één woning maakt. Na de renovatie staat het pand te koop voor 17 miljoen.

Ik ben zoals zoveel New Yorkers opzijgeschoven voor het grote geld, maar ik heb waarschijnlijk ook mensen verdrongen die veel minder huur betaalden. Een taxichauffeur die me ooit voor mijn huis afzette, vertelde dat hij een keer had gezien hoe een man seks had met een prostituee achter het hekje waar nu de vuilnisbakken van mijn gebouw staan. ‘Het was een veel ruigere buurt toen, veel donkerder ook ’s nachts, de straatlantaarns deden het namelijk niet.’ Een man die voor mij in appartement 2 woonde, was een rockmuzikant die naar verluidt met Velvet Underground had gespeeld en wilde feesten organiseren. Misschien daarom die vlekken in het bad.

Van *counterculture* en rebelse artiesten naar financiële types in een paar jaar tijd.

Duur, duurder, duurst

Je hebt twee soorten huurappartementen op Manhattan: een beetje groezelig of, in makelaarstaal, luxe. In de eerste categorie vallen de kleine, donkere kamertjes in de oude, vervalen woningen waar het ongedierte door de gang loopt en waar een geur van aardgas in het trappenhuis hangt. De burens zijn lawaaiër, het vuilnis wordt niet goed weggegooid, maar het is redelijk betaalbaar als je een huisgenoot weet te vinden om de huur mee te delen.

De categorie 'luxe' blijkt veelomvattend. Alles wat na de jaren tachtig is gebouwd, krijgt het stempel *luxury living*, ook al is het plastic op het keukenblad aan het afbladderen en zit het tapijt in de gemeenschappelijke gang vol met vage vlekken. Als je het luxe noemt zullen huurders het misschien ook wel zo ervaren.

Er zijn natuurlijk ook wel gloednieuwe, echt luxueuze gebouwen, waar de meeste New Yorkers alleen maar van kunnen dromen. Online ziet er het geweldig uit. Metershoge ramen bieden uitzicht over de stad en oneindige kamers lijken in elkaar over te lopen. Ach, wat leuk, een eettafel voor zes personen. En in het volgende vertrek een piano en een chaise longue van Le Corbusier. Als potentiële huurder kijk je snel door die plaatjes heen. Die foto's zijn van het penthouse, waar

jij never nooit zal komen te wonen. Jij eindigt in appartement 4K, met uitzicht op een ander deel van het gebouw waar iemand in net zo'n te duur hok naar dezelfde Netflix-serie zit te kijken.

Dit soort gebouwen doen heel fancy. Je moet een afspraak maken voor een bezichtiging. Ik parkeer mijn fiets en terwijl ik de lobby in loop, waar het plafond twintig meter hoog is en lijkt te zijn ingericht door een depressieve kunstenaar met een voorliefde voor hangende lappen vilt, voel ik me steeds sjofeler worden in mijn spijkerbroek en versleten shirt. Een portier in uniform verwijst me naar het verhuurkantoor, pardon *gallery*, maar laat me eerst een formulier ondertekenen dat de eigenaar van het gebouw vrijwaart tegen aanspraken van letselschade als ik een stuk marmer dat niet goed is bevestigd op mijn hoofd krijg.

De lift zoekt omhoog naar de een na hoogste verdieping. Onder het bedieningspaneel staat het logo van het pand in het glimmende roestvrij staal gegraveerd. De namen van de gebouwen zijn al net zo onderhevig aan trends als het laatste groentesapje waar half Manhattan bij zweert. Rond het millennium kregen gebouwen vaak de namen van buitenlandse locaties, bijvoorbeeld Marais of Westminster. Daarna werden suffe mannennamen een hit. *O, ik woon in The Henry, mijn collega zit in The Eugene*. Meestal is een pand gewoon naar het adres vernoemd, 406 West 42nd Street bijvoorbeeld.

Het verhuurkantoor zit in een van de grotere appartementen, die met twee slaapkamers. Een jonge vrouw, knap maar niet té, checkt me in op haar iPad. Ik krijg een flesje Italiaans bronwater, en er staat een schaal met snoepjes en appels. Een slanke vrouw in een duur uitzierend jurkje komt uit een kamer gewalst en doet alsof ze me al jaren van het spinningklasje

kent. ‘Erik, so good to see you! Ik weet precies wat je zoekt.’ Dat klopt, omdat ik van tevoren online het aantal kamers en mijn budget had opgegeven.

Evgenia of Larissa laat me de verschillende appartementen zien. Wil je een hoekappartement met uitzicht op het noorden, of die met zonsondergang? Ja, het uitzicht op de 32e verdieping is gedeeltelijk geblokkeerd door de honderd meter hoge luxe toren aan de overkant van de straat, maar dit appartement heeft vergeleken met de andere wel een extra hoekje waar je een bureautje in kunt zetten. En heb je liever een grotere woonkamer of meer kasten?

Kasten zijn een bijzonderheid. Ze worden met grote trots getoond. Triomfantelijk wordt een witte deur opengedaan. Ja, denk je dan als Nederlander: heel bijzonder, een inbouwkast. Maar Maritza wijst erop dat deze zelfs planken en een roede voor klerhangers heeft. ‘That’s really ongehoord hoor, zo veel bergruimte, dat vind je normaal niet op Manhattan. En al het witgoed dat wij installeren is natuurlijk geïmporteerd uit Duitsland,’ zegt ze met een blik alsof een inferieure Amerikaanse koelkast haar luxe toren niet inkomt.

Elk woonvertrek heeft een venster dat je op een kier kunt zetten, niet meer dan tien centimeter, wagenwijd open is een risico op deze hoogte. Trouwens, de buitenlucht is om naar te kijken, niet per se om in te ademen. Je bent daar gek, je gaat toch niet al dat fijnstof inademen dat die oliestokende oude panden uitstoten? De buitenlucht komt hier gefilterd binnen via de centrale airconditioning.

Hoe hoger de verdieping, des te hoger de huur. En de locatie doet er uiteraard ook toe. Wie op Manhattan ten zuiden van Central Park wil wonen, legt tot wel drieduizend dollar per maand neer voor een ‘studio’, dat wil zeggen een eenkamerflat met je bed in de woonkamer; een soort hotelkamer

dus. Wil je liever een flatje met je bed in een aparte kamer, dan betaal je in de hippe wijken al gauw vierduizend dollar per maand. Met de uitleg van Clarissa van het verhuurkantoor lijken de prijzen mee te vallen, maar dat komt omdat de korting die een nieuwe huurder in deze nieuwe torens krijgt in de prijs is verwerkt; het eerste jaar krijg je een korting van een of twee maanden huur.

Terwijl ik door het woonkamerraam naar het Empire State Building kijk, denk ik: dit is eigenlijk niet eens veel duurder dan waar ik nu zit. Daar gokken de ontwikkelaars van de nieuwe gebouwen natuurlijk ook op, dat je zwicht voor de houten vloeren, hoge plafonds en het uitzicht, dat je het opeens een goede deal vindt, en tekent. Maar zodra je eerste jaar als huurder erop zit, vervallen alle kortingsregelingen en moet je de volle mep betalen. De prijs schiet dan met honderden dollars per maand omhoog. De eigenaar rekt erop dat de huurders te lui zijn om op tijd te vertrekken. Ik ben ze tegengekomen, bewoners die elk jaar naar een nieuw glanzend gebouw verhuizen, vanwege een goede deal en om weer een ander uitzicht te hebben.

Veel van de grotere luxe gebouwen zijn een soort ministadjes. Er wonen tot wel duizend mensen en je hoeft het gebouw eigenlijk niet eens uit om aan je trekken te komen. Soms worden 's ochtends koffie en bagels aangeboden door het management. Er is een kinderzaal met speelgoed, een *viewing room* met films op woensdagavond en natuurlijk een fitnessruimte. Voor dat pakket *amenities*, voorzieningen, betaal je het eerste jaar niets, maar daarna kan het oplopen tot nog eens honderd dollar of meer per maand. Wie daar geen trek in heeft, kan opeens niet meer in de binnentuin of op het dakterras: je elektrische sleutel doet het alleen nog op je eigen voordeur.